

Αρχική σελίδα>Χρήματα/Χρηματικές απαιτήσεις>Διασφάλιση περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια αγωγής σε χώρα της ΕΕ Διασφάλιση περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια αγωγής σε χώρα της ΕΕ

Ιταλία

1 Ποια είναι τα διάφορα μέτρα;

Το ιταλικό νομικό σύστημα διαθέτει ασφαλιστικά μέτρα που μπορούν επίσης να έχουν προληπτικό χαρακτήρα και είναι, καταρχήν, προσωρινά. Τα ασφαλιστικά μέτρα μπορούν να εκδίδονται είτε πριν από τη διαδικασία (μέτρα *ante causam*) είτε κατά τη διάρκεια αυτής. Μπορούν επίσης να ζητηθούν κατά τον χρόνο εισαγωγής της διαφοράς στο δικαστήριο. Οι γενικοί κανόνες σχετικά με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων περιέχονται στον κώδικα πολιτικής δικονομίας, άρθρο 669-bis επ. Τα ασφαλιστικά μέτρα διακρίνονται στις εξής κατηγορίες: α) στα συντηρητικά (*conservativi*) μέτρα, που αποσκοπούν στη διασφάλιση της κατάστασης των πραγμάτων κατά τη διάρκεια της δίκης ή στη διατήρηση περιουσίας. Σ' αυτήν την κατηγορία εμπίπτει, για παράδειγμα, η συντηρητική κατάσχεση. Τα συντηρητικά μέτρα αποσκοπούν, κατ' ουσίαν, στην αποτροπή του ενδεχομένου να μην είναι δυνατή στην πράξη η εκτέλεση βάσει εκτελεστού τίτλου που αποκτάται σε μεταγενέστερο χρόνο καθώς, για παράδειγμα, το διεκδικούμενο πράγμα έχει χαθεί ή καταστραφεί β) στα «προληπτικά», με τα οποία προλαμβάνονται, πριν από την έκβαση της δίκης, τα αποτελέσματα της οριστικής απόφασης. Ως εκ τούτου, τα προληπτικά ασφαλιστικά μέτρα αποσκοπούν στο να αποτραπεί το ενδεχόμενο να μην ικανοποιηθεί το υποκείμενο του δικαιώματος, εφόσον η μη ικανοποίησή του θα προκαλούσε ανεπανόρθωτη ζημία.

Τα ασφαλιστικά μέτρα είναι γενικά «τυπικά» και προβλέπονται επίσης σε ειδικούς νόμους: π.χ. στο οικογενειακό δίκαιο, τη νομοθεσία για τα τρόφιμα, στη νομοθεσία για τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας κ.λπ. Μπορεί επίσης να υποβληθεί αίτηση για «άτυπα» ασφαλιστικά μέτρα: αυτά είναι τα λεγόμενα μέτρα έκτακτης ανάγκης (*provvedimenti d'urgenza*), που διέπονται από το άρθρο 700 του κώδικα πολιτικής δικονομίας. Η σχετική διάταξη προβλέπει ότι όποιος έχει βάσιμους λόγους να φοβάται ότι, κατά τον χρόνο που απαιτείται για την άσκηση του δικαιώματός τους με τη συνήθη διαδικασία, ενδέχεται να προκύψει άμεση και ανεπανόρθωτη ζημία, μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο την έκδοση μέτρων έκτακτης ανάγκης, τα οποία, ανάλογα με τις περιστάσεις, είναι τα πλέον κατάλληλα για την προσωρινή διασφάλιση των αποτελεσμάτων της απόφασης επί της ουσίας.

2 Υπό ποιες προϋποθέσεις διατάσσονται αυτά τα μέτρα;

Η λήψη ασφαλιστικών μέτρων υπόκειται στις ακόλουθες δύο προϋποθέσεις:

A) *periculum in mora*, δηλαδή την ύπαρξη βάσιμου κινδύνου ότι, εν αναμονή της έκδοσης δικαστικής απόφασης επί της ουσίας, το δικαίωμα ή διαφύλαξη του οποίου επιδιώκεται με τη λήψη του ασφαλιστικού μέτρου ενδέχεται να υποστεί ανεπανόρθωτη ζημία

B) *fumus boni juris*, δηλαδή την πρώτης όψεως βασιμότητα της προβαλλόμενης αξίωσης.

2.1 Η διαδικασία

Η διαδικασία διέπεται από τα άρθρα 669-bis επ. του κώδικα πολιτικής δικονομίας. Το αίτημα υποβάλλεται με την κατάθεση αίτησης στη γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου. Αν δεν έχει ξεκινήσει η κύρια δίκη, η αίτηση υποβάλλεται στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο να επιληφθεί της υπόθεσης. Αν έχει ξεκινήσει η κύρια δίκη, η αίτηση υποβάλλεται στο δικαστήριο που έχει επιληφθεί. Το δικαστήριο, αφού ακούσει τους διαδίκους, παραλείπει τυχόν διατυπώσεις που δεν είναι ουσιώδεις για τη διαδικασία της εκατέρωθεν ακρόασης και εξετάζει, με τον τρόπο που κρίνει προσφορότερο, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τους σκοπούς του ζητούμενου μέτρου και εκδίδει απόφαση με την οποία η αίτηση γίνεται δεκτή ή απορρίπτεται. Όταν η κλήτευση του αντιδίκου μπορεί να αποβεί εις βάρος της εφαρμογής του μέτρου, εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση που ενσωματώνει, ενδεχομένως, συνοπτικές πληροφορίες. Σ' αυτήν την περίπτωση ορίζει, με την ίδια απόφαση, ημερομηνία ακρόασης των διαδίκων ενώπιόν του εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 15 ημέρες, παρέχοντας στον αιτούντα ανώτατο χρονικό όριο οκτώ ημερών για την επίδοση ή κοινοποίηση της αίτησης και της απόφασης. Στο πλαίσιο της εν λόγω ακρόασης το δικαστήριο, με διαταγή του, επιβεβαιώνει, τροποποιεί ή ανακαλεί τα μέτρα που εκδόθηκαν.

Το δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί επί της υπόθεσης εκδίδοντας απόφαση με την οποία η αίτηση απορρίπτεται ή γίνεται δεκτή εν όλω ή εν μέρει. Εάν η αίτηση υποβληθεί πριν ξεκινήσει η κύρια δίκη, η διαταγή με την οποία γίνεται δεκτή η αίτηση τάσσει υποχρεωτική προθεσμία για την έναρξή της η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 60 ημέρες: ο κανόνας αυτός δεν ισχύει για τα προληπτικά μέτρα και τα μέτρα έκτακτης ανάγκης του άρθρου 700 του κώδικα πολιτικής δικονομίας.

2.2 Οι κύριες προϋποθέσεις

Η λήψη ασφαλιστικών μέτρων υπόκειται στον έλεγχο ότι συντρέχουν οι δύο προαναφερόμενες προϋποθέσεις: κίνδυνος μη εκτέλεσης (*periculum in mora*) και εκ πρώτης όψεως βάσιμο (*fumus boni juris*).

3 Αντικείμενο και φύση αυτών των μέτρων

Πρόκειται για μέτρα με προσωρινό χαρακτήρα εν αναμονή της έκδοσης απόφασης κατά την κύρια δίκη της υπόθεσης. Ωστόσο, παρότι τούτο ισχύει πάντα για τα συντηρητικά μέτρα, τα οποία προϋποθέτουν την αναμονή έκδοσης απόφασης επί της κύριας διαφοράς, ισχύει μόνον εν μέρει στην περίπτωση των προληπτικών μέτρων, τα οποία παραμένουν σε ισχύ ανεξάρτητα από το εάν εκκρεμεί ή όχι δίκη, αν και δεν έχουν την ίδια ισχύ με την τελεσίδικη απόφαση βάσει της οποίας κρίνονται τα σχετικά ζητήματα.

Το περιεχόμενο των μέτρων ποικίλλει ανάλογα με το είδος του κινδύνου που προορίζονται να αποτρέψουν. Αναφέρεται ενδεικτικά το παράδειγμα της συντηρητικής κατάσχεσης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη. Η διάταξη επαναπρόσληψης αδίκως απολυμένου εργαζομένου, απεναντίας, συνιστά υποχρέωση εκτέλεσης πράξης.

3.1 Ποια περιουσιακά στοιχεία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αυτών των μέτρων;

Ανάλογα με την ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί, η εφαρμογή των συντηρητικών μέτρων μπορεί να αφορά στοιχεία κινητής ή ακίνητης περιουσίας, αλλά και έργα διανοητικής ιδιοκτησίας και έργα που προστατεύονται από δικαιώματα δημιουργού.

3.2 Ποια τα αποτελέσματα αυτών των μέτρων;

Τα συντηρητικά μέτρα αποσκοπούν στη διατήρηση της νομικής και πραγματικής κατάστασης που υφίσταται κατά τη χρονική στιγμή υποβολής της αίτησης, ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι ο χρόνος που απαιτείται για την περάτωση της κύριας δίκης δεν θα ζημιώσει τα δικαιώματα του αιτούντος. Τα προληπτικά μέτρα, από την άλλη πλευρά, αποσκοπούν στην επίσπευση των αποτελεσμάτων που παράγει η τελεσίδικη απόφαση στο πλαίσιο της κύριας δίκης.

3.3 Ποια η ισχύς αυτών των μέτρων;

Τα ασφαλιστικά μέτρα παραμένουν σε ισχύ έως την έκδοση της απόφασης στο πλαίσιο της κύριας δίκης, η οποία και θα τα αντικαταστήσει. Τα συντηρητικά μέτρα, για τα οποία απαιτείται η κίνηση της κύριας διαδικασίας (για παράδειγμα, το μέτρο για την έγκριση της δικαστικής κατάσχεσης δυνάμει του άρθρου 670 του κώδικα πολιτικής δικονομίας ή το μέτρο συντηρητικής κατάσχεσης δυνάμει του άρθρου 671 του κώδικα πολιτικής δικονομίας), παύουν

επίσης να ισχύουν εάν η κύρια διαδικασία δεν κινηθεί ή δεν συνεχιστεί εντός των προθεσμιών που ορίζονται από τον νόμο ή από το δικαστήριο ή σε περίπτωση που δεν έχει κατατεθεί η εγγύηση που έχει επιβάλει το δικαστήριο. Τα προληπτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των άτυπων μέτρων (πρόκειται για μέτρα το περιεχόμενο των οποίων δεν καθορίζεται από τη νομοθεσία αλλά από το δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 700 του κώδικα πολιτικής δικονομίας), εξακολουθούν να ισχύουν, ακόμη και όταν δεν μπορούν να αποτελέσουν μέρος της οριστικής απόφασης, έστω και αν η κύρια διαδικασία είτε δεν έχει κινηθεί είτε έχει μεν κινηθεί αλλά στη συνέχεια διακόπηκε.

4 Υπάρχει δυνατότητα προσφυγής κατά ενός τέτοιου μέτρου;

Οι αποφάσεις σχετικά με τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, είτε αφορούν την αποδοχή της αίτησης είτε την απόρριψή της, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο έφεσης (άρθρο 669-terdecies) είτε λόγω πλημμελειών που παρουσιάζουν είτε με την υποβολή στο Εφετείο πρόσθετων στοιχείων και λόγων που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική αίτηση.

Σχετικοί σύνδεσμοι

► Ιταλικό Σύνταγμα (EN)

https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST_INGLESE.pdf

► Νομοθεσία και κώδικες της Ιταλίας

<https://www.normattiva.it/?language=en>

► Ιταλικός κώδικας πολιτικής δικονομίας

<http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-di-procedura-civile>

► Κώδικας διοικητικής δικονομίας (EN)

https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga_4276977.pdf

► Κώδικας διοικητικής δικονομίας (FR)

https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njiz/~edisp/nsiga_4506451.pdf

► Κώδικας διοικητικής δικονομίας (DE)

https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga_4289867.pdf

► Το δικαστικό σύστημα της Ιταλίας

https://www.csm.it/web/csm-international-corer/consiglio-superiore-della-magistratura/sistema-giudiziario-italiano?show=true&title=&show_bcrumb=

► Κώδικας φορολογικής διαδικασίας

<http://def.finanze.it/DocTribFrontend/getAttoNormativoDetail.do?id=%7bECD81E71-D37B-4722-AA36-116B5BCB2232%7d>

► Υπουργείο Δικαιοσύνης

<https://www.giustizia.it/giustizia>

Τελευταία επικαιροποίηση: 28/12/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.